

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420744110
AA43-0542-13/17

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013.gada 4.martā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,
tiesneši S.Liniņa un V.Poķis,

piedaloties pieteicēja *V.L.* pārstāvei *L.B.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvim *A.Z.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *V.L.* pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs *V.L.* 2010.gada 7.jūnijā vērsās Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk arī – atbildētāja) Naturalizācijas pārvaldē ar naturalizācijas iesniegumu.

[2] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Naturalizācijas pārvaldes vadītāja 2010.gada 18.jūnija lēmumu Nr.194 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) *V.L.* naturalizācijas iesniegumu atteikts izskatīt. Sākotnējā lēmumā norādīts, ka laikā no 2002.gada marta līdz 2008.gada jūlijam *V.L.* dzīvoja ārpus Latvijas, dzīvesvietu Latvijā viņš deklarēja tikai 2009.gada 8.jūlijā. Līdz ar to saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 4.panta pirmo daļu viņa pastāvīgā dzīvesvieta Latvijā ir no 2009.gada 8.jūlija. *V.L.* neatbilst Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumiem, jo naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā viņa pastāvīgā dzīvesvieta Latvijā bija nepilnu gadu.

[3] V.Lindemans Sākotnējo lēmumu apstrīdēja, norādot, ka nepamatoti nav ņemti vērā apstākļi, ka laikā no 1990.gada 4.maija līdz 2000.gada 27.novembrim V.L. pastāvīgā dzīvesvieta bija Latvijā un viņš kā nepilsonis Iedzīvotāju reģistrā ir reģistrēts kopš 1990.gada 4.maija.

[4] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka 2010.gada 11.augusta lēmumu Nr.322 (turpmāk – Lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Ja persona ir izvēlējusies citu valsti kā savas pastāvīgās mītnes valsti, persona atbildīs Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta nosacījumiem, ja iesniegs naturalizācijas iesniegumu ne ātrāk kā pēc pieciem Latvijā pastāvīgi nodzīvotiem gadiem, skaitot no brīža, kad persona atkārtoti ir izvēlējusies Latviju kā savu pastāvīgās dzīvesvietas valsti.

[4.2] Saskaņā ar Pilsonības likuma 12.panta pirmo daļu reģistrācija iedzīvotāju reģistrā ir neatkarīgs kritērijs, kuram jāizpildās, lai personu varētu uzņemt Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā. Šis fakts neaizstāj nepieciešamību atbilst citiem likumā noteiktajiem kritērijiem, tostarp tam, ka personai naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā jābūt pastāvīgajai dzīvesvietai Latvijā ne mazāk kā piecus gadus.

[4.3] Lai gan V.L. apgalvo, ka neviena cita valsts nav bijusi viņa pastāvīgās dzīvesvietas valsts, apstākļi, ka laikā no 2000.gada 27.novembra līdz 2009.gada 8.jūlijam ne viņa pieraksta vieta, ne deklarētā dzīvesvieta nebija Latvijā un viņa paskaidrotais, ka laikā no 2002.gada novembra līdz 2008.gada martam viņš dzīvoja Krievijā, liecina par pretējo.

[5] V.L. Lēmumu pārsūdzēja tiesā, lūdzot arī uzlikt pienākumu Naturalizācijas pārvaldei izskatīt viņa naturalizācijas iesniegumu. Pēc šī pieteikuma ar tiesneses lēmumu ierosināta administratīvā lieta par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Lēmumā sniegtā Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta interpretācija nav pamatota. Šajā normā nav minēts, ka personas pastāvīgajai dzīvesvietai Latvijā pirms naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas jābūt pēdējos piecus gadus. Normā tikai noteikts, ka pieci gadi tiek skaitīti no 1990.gada 4.maija. Iestāde nav pamatojusi, kā tā nonāca pie secinājuma, ka minētā norma jāinterpretē tā, ka Latvijā jānodzīvo tieši pēdējie pieci gadi.

[5.2] Likumdevēja mērķis, pieņemot Pilsonības likumu un nosakot piecu gadu termiņu kā priekšnoteikumu naturalizācijas iesnieguma iesniegšanai, bija nodrošināt to, ka personai izveidojas patiesi stabila un noturīga saikne ar valsti un persona ir integrējusies sabiedrībā, pirms tā pretendē uz pilsoņa statusu. Gan pirms 1990.gada 4.maija, gan arī pēc šī datuma pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta bija Latvija. Pieteicējam ir izveidojusies patiesa un stabila saikne ar šo valsti, jo, neskatoties uz to, ka zināmu laika periodu pieteicējs atradās citā valstī, viņš atgriezās Latvijā un vēlas iegūt Latvijas pilsonību. Citas valsts pilsonību pieteicējs nav mēģinājis vai vēlējies iegūt.

[6] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un papildus Lēmumā norādītajam paskaidro, ka pieteicējs Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu neinterpretē kopumā, bet pievēršas vienīgi tā daļas „pastāvīgā dzīvesvieta ne mazāk kā piecus gadus ir bijusi Latvijā” interpretācijai. Piemērojot minēto normu, jāņem vērā arī tās daļa „naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā”. Norma noteic, ka brīdī, kad persona iesniedz naturalizācijas iesniegumu, tās pastāvīgajai dzīvesvietai vismaz piecus gadus ir jābūt Latvijā. Lēmumā ir norādīts, kāpēc Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkts tiek piemērots tā, kā to uzskata iestāde.

[7] Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.oktobra spriedumu pieteikums apmierināts un atbildētājai uzlikts pienākums izskatīt V.L. naturalizācijas iesniegumu. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[7.1] No Ministru kabineta 1999.gada 2.februāra noteikumu Nr.34 „Naturalizācijas iesniegumu pieņemšanas un izskatīšanas kārtība” 10.punktā un Ministru kabineta 2011.gada 5.jūlija noteikumu Nr.521 „Naturalizācijas iesnieguma pieņemšanas un izskatīšanas kārtība” (turpmāk - noteikumi Nr.521) 11.punktā noteiktā regulējuma izriet, ka gadījumā, ja personas naturalizācijas iesniegumā ietvertās ziņas neatbilst Pilsonības likumā noteiktajām formālajām prasībām, naturalizācijas iesnieguma izskatīšana ir atsakāma.

[7.2] Likumdevējs Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā ir paredzējis divus formālus priekšnosacījumus, kuriem vienlaicīgi izpildoties, persona ir tiesīga pretendēt uzņemšanai Latvijas pilsonībā naturalizācijas kārtībā, proti, naturalizācijas kārtībā Latvijas pilsonībā var uzņemt personas, kuras ir reģistrētas Iedzīvotāju reģistrā un kurām naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā pastāvīgā dzīvesvieta ne mazāk kā piecus gadus ir bijusi Latvijā, skaitot no 1990.gada 4.maija.

[7.3] Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu, izmantojot gramatisko tiesību normu interpretācijas metodi, tiesību normas gramatiskā uzbūve – „uz iesnieguma iesniegšanas dienu...pastāvīgā dzīvesvieta ir bijusi...skaitot no” – liek secināt, ka likumdevējs ir paredzējis laika periodu (sākot no 1990.gada 4.maija līdz iesnieguma iesniegšanas dienai), kurā vismaz pieciem gadiem pastāvīgai dzīvesvietai ir bijis jābūt Latvijā, lai persona varētu iesniegt naturalizācijas iesniegumu. Proti, skaitot no 1990.gada 4.maija līdz naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienai, ir jākonstatē, ka personas pastāvīgā dzīvesvieta Latvijā ir bijusi vismaz piecus gadus.

[7.4] Tiesas ieskatā minētā tiesību normas gramatiskā interpretācija sasauca arī ar naturalizācijas mērķi, proti, veicināt Latvijas nepilsoņu integrāciju un Latvijas pilsoņa statusa iegūšanu. Tiesas ieskatā, interpretējot minēto tiesību normu, nav pieļaujama tās sašaurināta tulkošana attiecībā uz nepārtrauktību un pēdējiem pieciem gadiem, tādējādi radot personām, kas vēlas iegūt Latvijas pilsonību, likumā tieši nenoteiktus ierobežojumus. Proti, likumdevējs nav noteicis nepārtrauktu piecu gadu uzturēšanās pienākumu valstī līdz iesnieguma iesniegšanas dienai, bet gan norādījis laika periodu, kurā

personas pastāvīgai dzīvesvietai jābūt Latvijā.

Turklāt, pats likumdevējs Pilsonības likumā *expressis verbis* ir ietvēris prasību „ne mazāk kā pēdējos piecus gadus pastāvīgi nodzīvot Latvijā”. Proti, ir vairāki panti, kuros runa ir tieši par „pēdējiem pieciem gadiem”. Tātad, likumdevējs apzināti, lai nerastos pārpratumi, norāda uz situācijām, kurās tas grib, lai personas nodzīvo Latvijā tieši pēdējos piecus gadus (*sal. skat. Pilsonības likuma 3.¹ panta otrās daļas 1.punkts, 3.¹ panta otrās daļas 2.punkts, 3.¹ panta otrās daļas 3.punkts, 3.¹ panta otrās daļas 4.punkts*).

[7.5] Piešķirot Latvijas nepilsoņa statusu, Latvijas valsts atzinusi personu par Latvijas iedzīvotāju un uzņēmusies par nepilsoņiem starptautisku atbildību. Tādējādi Latvijas nepilsoņa statuss pats par sevi norāda uz noturīgu saikni ar Latviju.

Pilsonība ir personas pastāvīga, tiesiska saite ar noteiktu valsti, kas pamatojas uz abpusējām tiesībām un pienākumiem, kā arī savstarpēju uzticību, lojalitāti un to aizsardzību. Tādējādi prasība noteiktu laiku pastāvīgi dzīvot valstī, par kuras pilsoni persona vēlas kļūt, ir pamatota.

[7.6] Latvijas Republikas Satversmes 98.pantā paredzētas tiesības brīvi izbraukt un atgriezties Latvijā attiecas ne tikai Latvijas pilsoņiem, bet arī nepilsoņiem, kuri ir saņēmuši nepilsoņa pases likumā noteiktajā kārtībā.

[7.7] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicējs ir dzimis Latvijā, Rīgā, Iedzīvotāju reģistrā ir reģistrēts kā Latvijas nepilsonis, kā arī laika periodā no 1990.gada 4.maija līdz 2000.gada 27.decembrim bija pierakstīts dzīvesvietā Rīgā. Pieteicējs paskaidroja, ka uz Krievijas Federāciju devies darba darīšanās, proti, izbraucis uz laiku.

Tiesa nekonstatē, ka atbildētāja būtu ieguvusi informāciju vai pierādījumus, kas liecinātu par pieteicēja vēlmi pārtraukt saikni ar Latviju un pārcelties uz pastāvīgu dzīvi citā valstī. Pieteicējs nav arī atteicies no Latvijas nepilsoņa statusa. Tādējādi arguments, ka pieteicēja saikne sakarā ar viņa atrašanos Krievijas Federācijā, ar Latviju ir zudusi, nav pamatots. Lai arī pieteicējs laikā no 2000.gada 27.novembra līdz 2009.gada 8.jūlijam nebija Latvijā deklarējis savu dzīvesvietu, tiesai nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta šajā laikā būtu bijusi citā valstī. Tādējādi pieteicējs ir atbildīgs par Dzīvesvietas deklarēšanas likuma un Iedzīvotāju reģistra likuma prasību par deklarēto dzīvesvietu neievērošanu, tomēr tas nav pietiekams pierādījums faktam, ka pieteicējs būtu pārcēlies uz pastāvīgu dzīvi citā valstī. Secināms, ka arī laikā, kad pieteicējs atradās ārpus Latvijas, par viņa pastāvīgās dzīvesvietas valsti joprojām ir uzskatāma Latvija.

[7.8] Tiesa atzīst, ka atbildētāja kļūdaini Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu interpretēja sašaurināti un tādējādi nepamatoti ierobežoja pieteicēja tiesības iesniegt naturalizācijas iesniegumu, pamatojoties uz nosacījumu, kuru likumdevējs šajā tiesību normā nav paredzējis.

[7.9] Pieteicējs naturalizācijas iesniegumu iesniedza 2010.gada 7.jūnijā. No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta uz naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienu, skaitot no 1990.gada 4.maija, ir bijusi Latvijā ne mazāk kā piecus gadus, proti, no 1990.gada 4.maija līdz

2000.gada 27.novembrim, un pēc tam no 2009.gada 8.jūlija. Tādējādi pieteicējs atbilst Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajiem formālajiem nosacījumiem naturalizācijas iesnieguma iesniegšanai.

[8] Par Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 31.oktobra spriedumu atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norāda turpmāk minēto.

[8.1] Tiesa nepamatoti neņēma vērā visu Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta tekstu. Tiesai nepareizi konstatējot šīs tiesību normas saturu, nav pamatoti arī tiesas secinājumi par tās piemērošanu.

[8.2] Likumdevējs ir gramatiski nostiprinājis normu, ka naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā pastāvīgajai dzīvesvietai ne mazāk kā piecus gadus ir jābūt Latvijā, nevis, kā secinājusi tiesa, ka uz vai līdz naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienai pastāvīgajai dzīvesvietai ne mazāk kā piecus gadus ir jābūt Latvijā, tādējādi pieļaujot, ka iesnieguma iesniegšanas dienā personai pastāvīgā dzīvesvieta Latvijā pat var nebūt un šiem pieciem nodzīvotajiem gadiem nav jābūt secīgiem. Šie tiesas secinājumi ir pretrunā normas gramatiskajai un saturiskajai jēgai, netiek interpretēts viss normas teksts.

Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkts vienādi attiecas gan uz nepilsoņiem, gan ārzemniekiem (citas valsts pilsoņiem, bezvalstniekiem, bēgļiem). Tiesa to neņēma vērā, jo spriedumā nenorādīja normā ietverto vārdu „(personām, kuras ieradušās Latvijā pēc 1992.gada 1.jūlija, piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas brīža)” interpretāciju visa Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta kontekstā.

[8.3] Attiecībā uz ārzemniekiem šāds normas tulkojums nesasniedz Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta mērķi - lai personai, kura vēlas naturalizēties, ir noturīga saikne ar Latviju piecu gadu pastāvīgās dzīvesvietas Latvijā veidā. Šāds nosacījums noturīgai saiknei ir likumdevēja izvēlēts kritērijs personas vismaz minimālas integrācijas Latvijas sabiedrībā konstatēšanai. Tas saskan arī ar starptautiskajās tiesību normās nostiprinātajiem pilsonības iegūšanas cenziem. Piemēram, 1997.gada 7.novembra Eiropas konvencijas par pilsonību 6.panta trešajā daļā noteikts, ka ikviena līgumslēdzēja valsts savās iekšējās tiesībās paredz iespēju naturalizēt personas, kuras likumīgi un pastāvīgi uzturas tās teritorijā un nosakot naturalizācijas noteikumus, valsts nedrīkst paredzēt uzturēšanās laiku, kas pārsniegtu 10 gadus pirms iesnieguma iesniegšanas. Personas, kura iesnieguma iesniegšanas dienā valstī pastāvīgi ir nodzīvojusi piecus gadus, iekļaušanās Latvijas sabiedrībā ir ciešāka nekā tādas personas, kura kādreiz, piemēram, pirms desmit gadiem ir pastāvīgi dzīvojusi Latvijā. Šeit nevar būt runa par formālu saikni, kādu nodrošina nepilsoņa statuss pats par sevi, bet gan par faktisku saikni, kuru var nodrošināt ar pastāvīgu dzīvošanu piecus gadus pirms naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas.

[8.4] Vēl neatbilstošāka šāda likuma piemērošana būtu attiecībā uz ārzemnieku, kurš līdz 2000.gadam ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju Latvijā ir nodzīvojis piecus gadus, tad izceļojis, 2009.gadā ieradies Latvijā un, saņemot termiņuzturēšanās atļauju (pastāvīgās uzturēšanās atļauju viņš būtu zaudējis prombūtnes vai neregistrēšanas dēļ (līdzīgi kā pieteicējs, tiesas ieskatā, nepildot

formālu nosacījumu, nedeklarējot savu dzīvesvietu)), iesniegtu naturalizācijas iesniegumu. Saskaņā ar tiesas interpretāciju šādā gadījumā ārzemnieks ar termiņuzturēšanās atļauju varētu naturalizēties, jo iepriekš viņš ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju pēc 1990.gada 4.maija pastāvīgi būtu nodzīvojis Latvijā vismaz piecus gadus. Tādā veidā naturalizēties būtu iespējams ārzemniekam, kuram naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā nebūtu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas un kurš pēdējos desmit gadus lielākoties būtu dzīvojis ārpus Latvijas. Uz šādas interpretācijas pamata naturalizēties varētu arī persona, kura piecus gadus Latvijā ir nodzīvojusi ar pārtraukumiem. Šādā gadījumā zūd nodzīvošanas cenza jēga.

[8.5] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2004.gada 29.jūnija spriedumā lietā Nr.SKA-69 faktiski ir atzinis, ka paplašināta Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta interpretācija nav pieļaujama.

[8.6] 1990.gada 4.maijs kā atskaites punkts Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā ir paredzēts nevis, lai arī pēc 20 vai 30 gadiem no šī datuma joprojām skaitītu jebkurus piecus pastāvīgi nodzīvotus gadus Latvijā, bet ar mērķi šo normu pēc likuma spēkā stāšanās piemērot attiecībā uz personām, kas pastāvīgi piecus gadus ir nodzīvojušas Latvijā, nevis PSRS. Pilsonības likums, tostarp arī tā 12.panta pirmās daļas 1.punktā stājās spēkā tikai 1994.gada 25.augustā. Tātad Pilsonības likuma spēkā stāšanās brīdī neviens vēl nebija nodzīvojis vismaz piecus gadus Latvijā. Tas nozīmē, ka saskaņā ar šo normu naturalizācijas iesniegumu varēja iesniegt tikai pēc 1995.gada 4.maija (izņemot personas, uz kurām saskaņā ar Pilsonības likuma 13.panta trešo daļu (sākotnējā redakcijā) netika attiecināts 12.panta pirmās daļas 1.punkts). Minētais izriet arī no Saeimas plenārsēžu, kurās tika skatīti Pilsonības likuma grozījumi, otrā un trešā lasījuma stenogrammām (1994.gada 9.jūnijs un 1994.gada 21.jūnijs).

[8.7] Nav nozīmes argumentam, ka likumdevējs citās Pilsonības likuma normās (3.¹panta otrās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā) ir ietvēris prasību ne mazāk kā pēdējos piecus gadus pastāvīgi nodzīvot Latvijā. Likumdevējs šajās normās izmantoja citu gramatisko konstrukciju. Minētās normas Pilsonības likumā nav iekļautas vienlaikus ar Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto, bet gan pēc četriem gadiem, kad likumu pieņēma nevis 5., bet 6.Saeima un tika izmantota cita juridiskā tehnika. Piemēram, 3.panta trešajā daļā izmantotā juridiskā tehnika nav raksturīga Pilsonības likuma pamatredakcijai, pie kuras pieskaitāms arī Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkts.

[8.8] Tiesa pienācīgi neizvērtēja lietas faktiskos apstākļus, ka laikā no 2002.gada marta līdz 2008.gada jūlijam V.L. dzīvoja ārpus Latvijas.

Tas, kur ir personas pastāvīgā dzīvesvieta, ir atkarīgs no personas brīvas gribas. Tas nozīmē arī to, ka persona var apgalvot, ka pastāvīgā dzīvesvieta tai ir vietā, kur attiecīgajā gadījumā personai tas ir izdevīgi. Tāpēc nepieciešams objektīvs kritērijs, lai konstatētu, kur personai ir pastāvīgā dzīvesvieta. Likumdevējs šo jautājumu ir atrisinājis Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 4.panta pirmajā daļā un 6.pantā, uzliekot pienākumu dzīvesvietas maiņas gadījumā personai mēneša laikā, kopš tā pastāvīgi dzīvo jaunajā dzīvesvietā, deklarēt to dzīvesvietas deklarēšanas iestādē. Tādējādi ziņas par personas

deklarēto dzīvesvietu ir objektīvs kritērijs, kā konstatēt personas pastāvīgo dzīvesvietu.

Ja persona nepilda likumdevēja uzlikto pienākumu brīdī, kad tā izvēlas savu pastāvīgo dzīvesvietu un nedeklarē to, personai ir jāreķinās, ka var rasties ierobežojumi dažādu tiesību realizēšanā, kā konkrētajā gadījumā, ierobežojums naturalizēties.

[8.9] Tiesa pārkāpa Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu un noteikumu Nr.521 11.punktu, jo lietas apstākļi nedod pieteicējam subjektīvās tiesības prasīt izskatīt viņa naturalizācijas iesniegumu.

[9] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve neatzina apelācijas sūdzību un lūdza pieteikumu apmierināt. Atbildētājas pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka atbildētājas apelācijas sūdzība ir pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[11] Ar tiesā pārsūdzēto Lēmumu atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums, ar ko atteikts izskatīt *V.L.* naturalizācijas iesniegumu. Taču gan no Sākotnējā lēmumā, gan no Lēmumā norādītajiem apsvērumiem izriet, ka iestādes pieteicēja naturalizācijas iesniegumu ir izskatījušas pēc būtības un konstatējušas, ka *V.L.* neatbilst vienam no Pilsonības likumā noteiktajiem kritērijiem, lai tiktu uzņemts Latvijas pilsonībā. Tātad pieteicēja iesniegums ir noraidīts, nevis to atteikts izskatīt, proti, abu lēmumu rezolutīvās daļas nepareizi atspoguļo šo lēmumu būtību.

Tā kā iestādes ir atzinušas *V.L.* tiesības uz viņa naturalizācijas iesnieguma izskatīšanu, tiesai attiecīgi jāvērtē, vai ir pamatots atbildētājas secinājums, ka pieteicējs neatbilst Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajām prasībām, lai naturalizācijas kārtībā tiktu uzņemts Latvijas pilsonībā.

[12] Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka naturalizācijas kārtībā Latvijas pilsonībā var uzņemt vienīgi personas, kuras ir reģistrētas Iedzīvotāju reģistrā un kurām naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienā pastāvīgā dzīvesvieta ne mazāk kā piecus gadus ir bijusi Latvijā, skaitot no 1990.gada 4.maija (personām, kuras ieradušās Latvijā pēc 1992.gada 1.jūlija, piecu gadu termiņš tiek skaitīts no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanas brīža).

Atbildētāja šo tiesību normu interpretēja tādējādi, ka personas, kura vēlas tikt uzņemta Latvijas pilsonībā, pēdējai pastāvīgajai dzīvesvietai bez pārtraukuma piecus gadus līdz naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienai ir jābūt Latvijā.

Savukārt pieteicējs uzskata, ka viņa nodzīvotais laiks Latvijā no 1990.gada 4.maija līdz 2000.gada 27.novembrim ir pietiekams, lai pretendētu uz Latvijas pilsonību. Pieteicējs arī uzskata, ka Latvijā pastāvīgi nodzīvotajā laikā ir ieskaitāms ne tikai laiks, kad pieteicējs atradās Latvijā, bet arī viss laika periods kopš 1990.gada 4.maija, kad V.L. kā nepilsonis tika reģistrēts Iedzīvotāju reģistrā, tajā skaitā arī laiks no 2002.gada novembra līdz 2008.gada martam, kad viņš atradās Krievijā.

[13] Apgabaltiesa atzīst, ka, lasot Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu tikai gramatiski, varētu rasties priekšstats, ka šajā normā noteiktajā termiņā būtu ieskaitāms jebkurš piecu gadu laika periods, kurā personas pastāvīgā dzīvesvieta ir bijusi Latvijā. Taču šajā gadījumā nepieciešams izmantot arī citas tiesību normu interpretācijas metodes.

[14] Saskaņā ar Pilsonības likuma 1.panta pirmo daļu Latvijas pilsonība ir personas noturīga tiesiska saikne ar Latvijas valsti. Tiesa konstatē, ka likumdevējs Pilsonības likuma 12.pantā bez piecu gadu nodzīvošanas cenza personai, kura vēlas tikt uzņemta Latvijas pilsonībā, ir noteicis arī citas prasības. Tostarp šai personai jāprot latviešu valoda, jāzina Latvijas Republikas Satversmes un konstitucionālā likuma „Cilvēka un pilsoņa tiesības un pienākumi” pamatnoteikumi, jāzina valsts himnas teksts un Latvijas vēsture, personai jābūt legālam iztikas avotam, jādod solījums par uzticību Latvijas Republikai. Likuma 12.pantā arī noteikts, ka pretendents nedrīkst atbilst likuma 11.pantā noteiktajiem ierobežojumiem.

Izvērtējot šos kritērijus kopumā, tiesa secina, ka tie norāda uz zināmu personas integrācijas pakāpi un raksturo šīs personas lojalitāti Latvijas valstij, bet 11.pantā noteiktie ierobežojumi ir vērsti arī uz to, lai netiktu radīts valsts drošības apdraudējums. Ar šiem kritērijiem likumdevējs ir noteicis formālo robežšķirtni, kuru sasniedzot, var pieņemt, ka naturalizācijas pretendents vismaz minimāli ir integrējies Latvijas sabiedrībā.

[15] Dažus gadus pēc Pilsonības likuma pieņemšanas likumdevējs ar 1998.gada 22.jūnija grozījumiem Pilsonības likumu ir papildinājis ar 3.¹ pantu. Tas paredz kritērijus un kārtību, kādā par Latvijas pilsoņiem atzīstami pēc 1991.gada 21.augusta Latvijā dzimuši bezvalstnieku un nepilsoņu bērni. Minētā norma citstarp noteic, ka iesniedzējam, kurš lūdz bērnu atzīt par Latvijas pilsoni, līdz šā iesnieguma iesniegšanai ne mazāk kā pēdējos piecus gadus jābūt pastāvīgi nodzīvojušam Latvijā.

Iepazīstoties ar šo Pilsonības likuma grozījumu likumprojekta apspriešanas gaitu Saeimā (sk. www.saeima.lv), apgabaltiesa nekonstatē likumdevēja gribu ar šiem grozījumiem noteikt atšķirīgu nodzīvošanas cenzu, nekā tas noteikts Pilsonības likuma 12.pantā. Apspriežot šos grozījumus, debatēs tika diskutēts par šā likuma papildinājuma nepieciešamību un arī par grozījumu redakciju, taču par to, kāds nodzīvošanas cenzs ir attiecināms uz iesniedzēju, kurš lūdz bērnu atzīt par Latvijas pilsoni, Saeimas sēdēs domstarpību starp

deputātiem nebija. Tiesa nesaskata arī izskaidrojumu tam, kāpēc likumdevējam attiecībā uz personu, kura lūdz atzīt par Latvijas pilsoni Latvijā pēc 1991.gada 21.augusta dzimušu bērnu, būtu jānosaka stingrāks nodzīvošanas cenzs, nekā likumdevējs sākotnēji to likuma 12.pantā bija noteicis attiecībā uz personām, kuras pašas pretendē uz Latvijas pilsonības iegūšanu.

[16] Ņemot vērā iepriekš minēto, sistēmiski un teleoloģiski izvērtējot Pilsonības likumā ietvertu regulējumu attiecībā uz pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, apgabaltiesa piekrīt tam, kā Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktu interpretēja atbildētāja. Proti, šīs normas mērķis ir noteikt kritēriju minimālās nepieciešamās saiknes ar Latviju konstatēšanai. Persona, kura līdz naturalizācijas iesnieguma iesniegšanas dienai nepārtraukti Latvijā ir nodzīvojusi pēdējos piecus gadus, ciešāk iekļaujas Latvijas sabiedrībā, nekā persona, kura iepriekš Latvijā ir nodzīvojusi piecus gadus, pēc tam Latviju ir pametusi un neilgu laiku pēc atgriešanās Latvijā iesniedz naturalizācijas iesniegumu, kā to izdarīja pieteicējs. Tiesas ieskatā Pilsonības likuma 3.¹panta otrās daļas 1., 2., 3. un 4.punktā noteiktā prasība ne mazāk kā pēdējos piecus gadus pirms iesnieguma iesniegšanas par bērna atzīšanu par Latvijas pilsoni pastāvīgi nodzīvot Latvijā apstiprina to, ka ne mazāk stingra prasība ir attiecināma arī uz pārējiem Latvijas pilsonības pretendentiem. Tiesa nekonstatē tik liberālu likumdevēja pieeju, nosakot Latvijas pilsonības iegūšanas kritērijus, kā uzskata pieteicējs.

[17] Tā kā pieteicējs laikā no 2002.gada novembra līdz 2008.gada martam atradās Krievijā, bet dzīvesvietu Latvijā deklarēja tikai 2009.gada 8.jūlijā, secināms, ka ne 2010.gada 7.jūnijā, kad pieteicējs iesniedza naturalizācijas iesniegumu, ne arī uz lietas izskatīšanas brīdi tiesā pieteicējs vēl nav Latvijā pastāvīgi nodzīvojis piecus gadus, lai atbilstu Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam kritērijam.

Tiesa uzskata, ka nepilsoņa statusa esamība pieteicējam kopš 1990.gada 4.maija pati par sevi nav pietiekama, lai atzītu, ka pieteicējs Pilsonības likuma 12.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē kopš 1990.gada 4.maija nepārtraukti dzīvo Latvijā. Tā kā pieteicējs laikā no 2002.gada novembra līdz 2008.gada martam Latvijā faktiski neuzturējās un viņa dzīvesvieta atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likumā noteiktajam Latvijā tika deklarēta tikai 2009.gada 8.jūlijā, nav pamata atzīt, ka pieteicējs šajā laikā pastāvīgi dzīvoja Latvijā. Līdz ar to pieteikums ir noraidāms.

[18] Ņemot vērā iepriekš minēto, apgabaltiesa secina, ka pirmās instances tiesas spriedums nav pareizs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt V.L. pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei turpināt izskatīt V.L. 2010.gada 7.jūnija naturalizācijas iesniegumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

(paraksts)

I.Amona

Tiesneši

(paraksts)

S.Liniņa

(paraksts)

V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese

I.Amona

Rīgā 2013.gada 4.martā